

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 11. septembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 151/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumu Nr. 309 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža” (turpmāk – Koku ciršanas noteikumi) 5. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam un spēkā neesošu no izdošanas brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

“5. Šo noteikumu 4. punktā minētajās teritorijās, izņemot šo noteikumu 4.11. apakšpunktā minēto gadījumu, bez pašvaldības atļaujas koku ciršanai ārpus meža atļauts cirst:

5.1. augļu kokus;

5.2. kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 20 centimetriem;

5.3. kokus ārpus pilsētām teritorijās, kur saskaņā ar normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām, meliorāciju, autoceļiem un dzelzceļiem koku audzēšana ir aizliegta, kā arī Aizsargjoslu likuma 61. pantā minētos kokus;

5.4. kokus ārkārtējā situācijā, kas izsludināta atbilstoši normatīvajiem aktiem par nacionālo drošību;

5.5. kokus, kuri apdraud infrastruktūras darbību, cilvēka veselību, dzīvību vai īpašumu, ja pirms darbu veikšanas ir notikusi situācijas fotofiksācija un informēta pašvaldība;

5.6. dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam – dzelzceļa zemes nodalījuma joslā (arī aizsargstādījumos) augošus kokus, lai garantētu dzelzceļa infrastruktūras objektu drošu ekspluatāciju un satiksmes drošību.”

3. Pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot vērtēt Koku ciršanas noteikumu 5.2. apakšpunkta satversmību (ieteikumi Nr. 86/2024, Nr. 41/2025, Nr. 66/2025 un Nr. 102/2025).

Izskatot ieteikumu Nr. 102/2025, Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2025. gada 20. jūnija lēmumu atteicās ierosināt lietu. Lēmums pamatots ar to, ka no ieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma rada ieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Izskatāmajā ieteikumā ietvertais faktiskais apstākļu izklāsts nav mainījies, taču ir precizēts prasījums. Proti, ieteikuma iesniedzējs apstrīd nevis Koku ciršanas noteikumu 5.2. apakšpunktu, bet gan visu 5. punktu. Tāpat ieteicēja iesniedzējs savu pamattiesību aizskārumu vairs nesaista ar apstrīdētajā normā noteikto atļaujas izsniegšanas procesu un kritērijiem, ko pašvaldība vērtē, bet gan ar to, ka viņam piederošajā īpašumā vispār šāda atļauja koku ciršanai ir nepieciešama.

Līdz ar to izskatāmajā ieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies, salīdzinot ar iepriekš iesniegto ieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija. Tādēļ kolēģijai jāpārbauda, vai izskatāmais ieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma prasībām.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Ieteikumā norādīts, ka apstrīdētajā normā noteiktā prasība saņemt atļauju koku ciršanai viņam piederošajā nekustamajā īpašumā liedz šo īpašumu apsaimniekot pienācīgi un atbilstoši ieteikuma iesniedzēja ieskatiem. Tādējādi apstrīdētā norma aizskar ieteikuma iesniedzēja Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža, ja nav iespēju Latvijas Republikas Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likumā noteiktais termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju tiesai. Nosakot šo termiņu, likumdevējs ir prezumējis, ka gadījumā, ja apstrīdētā norma personai rada būtisku pamattiesību aizskārumu, tā nekavējoties vēršīsies Satversmes tiesā. Jo ilgāk persona pacieš savu tiesību aizskārumu, jo mazāk tā ir ieinteresēta savu pamattiesību aizsargāšanā (piemēram, *Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. punkts*).

Pieteikuma iesniedzējam nav pieejami vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, lai apstrīdētu, ka Koku ciršanas noteikumu 4. punktā minētajās teritorijās koku ciršanai nepieciešama pašvaldības atļauja. Tādēļ termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no pamattiesību aizskāruma brīža.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem un Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās informācijas secināms, ka pieteikuma iesniedzējs vairākkārt ir lūdzis izsniegt koku ciršanas atļaujas un strīdus par pašvaldības atteikumu pamatotību risinājis administratīvajā tiesā. Piemēram, 2019. un 2021. gadā viņš lūdza pašvaldības atļauju koku ciršanai un pēc atteikuma abos gadījumos iesniedza pieteikumu administratīvajā tiesā. Līdz ar to konstatējams, ka pieteikuma iesniedzējs pamattiesību aizskārumu, kas saistīts ar apstrīdēto normu, ir sācis izjust jau 2019. gadā. Ņemot vērā minēto, kolēģija secina, ka pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums ir radies vairāk nekā sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas Satversmes tiesā – 2025. gada 17. augustā –, tādējādi pieteikuma iesniedzējs nav ievērojis konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 151/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina